

Planinska zveza Slovenije

Datum: 10.09.2012

Komisija za varstvo gorske narave

Usposabljanje za: Varuh gorske narave

Seminarska naloga

Po Trški poti okoli Šoštanja



Mentor:
Marjeta Keršič Svetel

Avtor:
Klavdija Potočnik

PD Šoštanj

Kazalo

1. Uvod	3
2. Šaleška dolina	4
3. Šaleška jezera	5
3.1. Biotska pestrost Šaleških jezer	6
3.2. Šaleška jezera in varstvo okolja	7
4. Termoelektrarna Šoštanj ter njen vpliv na okolje	8
5. Razgledi Trške poti	9
6. O zgodovini Šoštanja	10,11
7. Penk	12
8. Rotovnikova jama	13
9. Vila Široko	14
10. Pa se krog zaključi	15
11. Zaključek	16
12. Viri in literatura	17



Smerokaz Trške poti

1. Uvod

Kot članica planinskega društva Šoštanj bi s to seminarsko nalogo rada predstavila našo Trško pot. Kot že samo ime pove, pot poteka kolikor je le mogoče, po mejah šoštanjskega mestnega ozemlja, ki je že od srednjega veka predstavljal mejo, do katerih je segala tedanja trška oblast, kasneje mesta Šoštanj. Zaslugo ustanovitve poti ima družina Woschnagg, katera je želela svojim delavcem približati rekreacijo. Pot je lahka, planinsko društvo jo je uredilo z namenom, da se ta meja prikaže v vsej svoji veličini. Pot je bila odprta leta 1994, leta 2000 je izšla zloženka, v letu 2004 pa je izšel posebni kontrolni kartonček, na katerem je prostor za žige. Izpolnjen kartonček se nato pošlje na naslov društva, kjer pohodnike vpišejo v posebno evidenco pohodnikov Trške poti. Trška pot pa ni edina pot, katera je v upravljanju matičnega planinskega društva, na območju Raven pri Šoštanju poteka tudi mlajša Ravenska pot, ki so jo po veliki prizadevnosti domačinov odprli leta 2004.

Namen naloge je predstavitev Trške poti z vsemi naravnimi in kulturnimi znamenitostmi, da se približa tako naključnim obiskovalcem, družinam z otroki kot zagrizenim pohodnikom, vsak bo našel kaj zase. Dodana vrednost nalogi je tudi pogled skozi oko varuhinje gorske narave s predstavitvijo okoljskih vplivov. Skozi celotno seminarsko nalogo bomo hodili po tej poti in odkrivali skrivnosti zahodnega dela Šaleške doline in njenega obrobja.

1 1 ura in 15 min.
2 1 ura in 10 min.
3 20 min.
4 45 min.
5 30 min.

Čelesen čas za krožno pot je 4 ure.

Vsek pohodnik, ki prvi preide pot, dobi spominski znak.
Trška pot okoli Šoštanja, seznam registriranih pohodnikov
v koledarskem letu je objavljen v PLANINSKEM POPOPNIKU,
Internem časopisu Planinskega društva Šoštanj.

Pohodnike, ki bodo pot prešli večkrat, bo Planinsko društvo
Šoštanj priobzorno nagradilo s posebnim priznanjem.

POKROVITELJ POTI
TERMOSLEKTRARNA ŠOŠTANJ d.o.o.
www.trska-pot.si

JEZERO - ŠOŠTANJ
VRHOVNIK
POŠNIK
ROTOVNIKOVA JAMA
TALENT

TRŠKA POT
okoli Šoštanja

Žigosano razglednico pošljite na naslov:
PLANINSKO DRUŠTVO ŠOŠTANJ
Kajuhova cesta 15, 3325 Šoštanj

IME IN PRIIMEK _____
NASLOV _____
PLANINSKO DRUŠTVO _____
DATUM PREHODNE POTE _____

www.pd-sostanj.si
PLANINSKO DRUŠTVO ŠOŠTANJ... skupaj od leta 1904
Izdano 15. februarja 2004 (1. izdaja) izdelano v tiskarni, založništvo: J. Knap

Dodaten vir: Turistična karta Občine Šoštanj 1 : 25.000

Razglednice (kontrolni kartončki) Trške poti okoli Šoštanja
spada med proizvode turistične propagande in informativne
publikacije. Razglednica je brezplačna.

Kontrolni kartonček Trške poti

2. Šaleška dolina

Pot se pričenja pri ribiški koči ob Družmirskem jezeru v mestu Šoštanj v zahodnem delu Šaleške doline. V ribiški koči se nahaja prvi žig. Šaleška dolina s Šoštanjem in Velenjem leži na severnem delu Slovenije v osrčju severovzhodnega predalpskega hribovja. Na zahodu dolino obdajajo Mozirske planine (Golte) in Smrekovško pogorje, ki sodita pod Kamniško-Savinjske Alpe. Na severu se pne sredogorski podaljšek Karavank z Uršljo goro, Graško goro, Lubelo, Vodemljo in Stropnico. Karavanke se nadajujejo tudi na vzhod, kjer dominira Paški Kozjak, poleg njega izstopa tudi Radojč z Ramšakovim vrhom ter Vinska gora. Na jugu pa dolino od Savinjske doline ločuje Ložniško gričevje in Ponikovska planota. Ker je jug manj gorat, je tudi prometno bolj povezan z osrednjo Slovenijo kot z ostalih smeri. Dolina je nastala ob gubanju zemeljske površine v poznem kenozoiku v obdobju terciarja-pliocena. Zaradi epirogeneze so se pojavile prelomnice, ki so navpično dvigovale in spuščale površje. Površje se je nagubalo, dolina se je vdrla in nato jo je zalilo morje. Na dno so se sesedle usedline, dolina je bila napolnjena in dvignjena nad morsko gladino. Ko se je zopet vdrla, je skozi morsko dno tekla lava na površje, kjer se je strdila in skupaj s pepelom ustvarila plast prodorninske snovi. Na njej je nastalo pliocensko jezero, ki je pokopalo vse tedanje rastlinstvo. Ko je jezero odteklo, so začele na novi zemlji delovati tekoče vode. Ustvarile so današnjo dolino. Pliocenska plast pa danes predstavlja nepredstavljivo količino rjavega premoga-lignita, ki predstavlja večino rudnega bogastva na tem območju in v Sloveniji nasploh. Zaradi hitrega gospodarskega razvoja ter z njim povezane degradacije okolja, je danes Šaleška dolina ena najbolj preoblikovanih pokrajin v Sloveniji, saj se njena podoba občutno razlikuje od prvotnega naravnega okolja.



Pogled na Šaleško dolino z Velenjem in Šoštanjem iz Vinske gore

3. Šaleška jezera

Družmirsko jezero ali Šoštanjsko jezero je jezero umetnega nastanka, ki je posledica izkopavanja lignita, ki ga v Šaleški dolini izkoriščajo že sto trideset let. Poleg Družmirskega jezera so v dolini še dva jezera, Škalsko in Velenjsko jezero. Vsa so nastala iz istega razloga in na enak način.

Prvo je med Šaleškimi jezeri nastalo Škalsko jezero. Njegova oblika je dokončna, saj je izkopavanje v tem delu doline že zaključeno. Leži najvišje in najbolj vzhodno ter je obenem s površino 16,5 ha najmanjše, z globino 18,2 m pa najplitvejše, vsebuje manj kot milijon m³ vode (podatki za leto 2010). Vodnatost zagotavlja potok Lepena in jamska voda.

Velenjsko jezero je nastalo v spodnjem toku Lepene in ob njenem pritoku Sopotu. S površino 143,5 ha in prostornino 32 milijonov m³ je zaenkrat največje med šaleškimi jezeri, njegova največja globina pa znaša 54,5 m (podatki za leto 2010). Premog izkopavajo le še pod njegovim zahodnim bregom, zato se oblika in prostornina ne bosta več bistveno spreminjali. Z nasipom je ločeno od 6,5 višje ležečega Škalskega jezera. Od vseh jezer je na njegovih bregovih najbolj razvita rekreacijska dejavnost.

Družmirsko jezero je najmlajše med šaleškimi jezeri. Leži v spodnjem porečju Velunje sredi Družmirskega polja ob mestu Šoštanj. Njegova gladina je za 6,5 m nižje od gladine Velenjskega jezera. Ima dve kotanji, zahodna je manjša in plitvejša (manj kot 5 m), osrednja pa ima dve poglobitvi z največjo globino 85,5 m, zato je jezero najgloblje v Sloveniji. V letu 2010 je obsegalo 72,7 ha in vsebovalo 19,8 milijonov m³ vode, v prihodnje pa bo postalo največje jezero v Šaleški dolini. Naj omenim, da se je na mestu današnjega jezera nahajala vas Družmirje, katero je v celoti pogreznilo in zalilo jezero.



Letalski posnetek Šaleških jezer, v ospredju Družmirsko jezero

3.1. Biotska pestrost Šaleških jezer

Čeprav so jezera umetnega nastanka, se je v in ob njih razvil biotop, ki je ustvaril večjo pestrost živalskih in rastlinskih vrst. Značilna je velika biotska pestrost ptic, kačjih pastirjev in dvoživk.

Tako so na tem območju opazili preko 220 vrst ptic, med katerimi so tudi predstavniki manj pogostih in celo redkih vrst: veliki prodnik, mala bela čaplja in črna štoklja. V okolici vodnih teles je bilo evidentiranih 27 različnih vrst kačjih pastirjev, to je okoli 40% vseh živečih vrst v Sloveniji. Med opaženimi vrstami sta bili tudi malinovordeči kamenjak (*Sympetrum fonscolombei*), ki je uvrščen med ranljive vrste in stasiti kamenjak (*Sympetrum depressiusculum*), ki je kritično ogrožena vrsta v Sloveniji. Vodno okolje in bujno rastlinstvo je primerno življenjsko okolje za dvoživke. Na tem območju je bilo opaziti 4 vrste žab: zeleno rego (*Hyla arborea*), zeleno žabo (*Rana esculenta*), debeloglavko (*Rana ridibunda*) in krastačo (*Bufo bufo*) ter planinskega pupka (*Tritus alpestris*). Vse vrste dvoživk razen navadnega močerada so uvrščene na Rdeči seznam ogroženih dvoživk v Sloveniji.



Labodi na Velenjskem jezeru

3.2. Šaleška jezera in varstvo okolja

Jezera se tako po kakovosti vode kot živalstvu in rastlinstvu v ter ob njih razlikujejo. Poglavitni razlog za že omenjene razlike so različni vplivi, ki so jim bila jezera v preteklosti izpostavljena. Velenjsko jezero je bilo onesnaženo zaradi premogovega pepela, Škalsko jezero je bilo organsko onesnaženo, glavni okoljevarstveni problem pri Družmirskem jezeru pa je velika poraba jezerske vode za potrebe Termoelektrarne Šoštanj. Zgodilo se je že, da je v sušnih obdobjih praktično presahnila njegova zahodna kotanja, kar je gotovo problematično, če na jezero gledamo kot na življenjski prostor različnih rastlinskih in živalskih vrst, hkrati pa se moramo zavedati, da je zaenkrat osnovna funkcija tega antropogenega jezera ravno zagotavljanje vodnih virov za pridobivanje električne energije. Vendar takšni vplivi na jezera predstavljajo okoljski problem, ki vpliva na naravo, saj ogroža biotsko pestrost, posamezne vrste živih bitij ter tudi na estetsko vrednost jezer. Ker pa se okoljska zavest povečuje ter okoljske razmere izboljšujejo, se območje reanturira – dobiva vse bolj podobo polnaravnega ali naravnega biotopa. Tu gre za sekundarni biotop, ki je sicer nastal pod vplivom človeka, pa vendarle razmere omogočajo naravnim procesom potekanje v zadostni meri, da se narava obnavlja. Kakovost vode je boljša, naseljuje se vse več vrst živih bitij, brežine se obraščajo in tako se ustvarja pomemben habitat, ki ga bo potrebno skrbno varovati.

Zasluge za varovanje okolja v in ob jezerih imata predvsem Ribiška družina Velenje in Šoštanj, ki prizadevno varujeta pestrost vrst vodnega življa ter ohranjata starostne strukture in številčnost populacije.



Pregradni nasip iz pepela med Velenjskim in Družmirskim jezerom

4. Termoelektrarna Šoštanj ter njen vpliv na okolje

Pot nadaljujemo ob jezeru proti transportni coni premoga, nato pazljivo prečkamo glavno cesto Šoštanj-Velenje in že smo ob termoelektrarni Šoštanj. Ta proizvede več kot tretjino električne energije v državi, v kriznih časih tudi polovico, in je naš največji energetske objekt. Poleg elektrike proizvaja tudi toplotno energijo za celotno Šaleško dolino. Vroča voda je stranski produkt pridobivanja električne energije iz premoga-lignita, katerega pridobivajo izključno iz Velenjskega premogovnika. Vročevodna napeljava, ki poteka po dolini, zagotavlja toplotno energijo večini gospodinjstev. Zaradi tega niso potrebna individualna kurišča, kar predvsem v zimskem času pomembno prispeva k kvaliteti zraka v dolini. Moč termoelektrarne znaša 779 MW ob delujočih blokih 3,4 in 5. Z izgradnjo bloka 6 z 600 MW pa se bodo sčasoma nadomestili dosedanja zastareli bloki, tako se bo zmanjšal vpliv tudi na okolje. Največji onesnaževalec je žveplov dioksid (SO_2), ki nastaja pri izgorevanju premoga. Velenjski inštitut za ekološke raziskave Erico od leta 1987 izvaja na območju Smrekovca, Graške gore in Zavodnje raziskave gozdnega ekosistema emisijskega območja termoelektrarne. Ugotovljena je bila povišana vsebnost žvepla v iglicah smrek na teh območjih. Po izgradnji čistilnih naprav so se vplivi na okolje, predvsem na ta območja, zmanjšala, vendar še vedno prihaja do presežkov zakonsko določene vrednosti. Poleg žvepla pa na okolje vpliva tudi ogljikov dioksid ter hrup. Po zagotovilih naj bi blok 6 občutno zmanjšal te vplive, k temu naj bi prispevali visoki izkoristki, naprave za čiščenje dimnih plinov, dušilci hrupa z zaščitnim ohišjem generatorja ter zvočna izolacija. Res je, da tudi blok 6 ne bo pozitivno vplival na okolje, vendar sem mnenja, da so škodljivi učinki termoelektrarne še vedno manj škodljivi kot jedrske elektrarne.



Termoelektrarna Šoštanj s Trške poti ob Družmirskem jezeru

5. Razgledi Trške poti

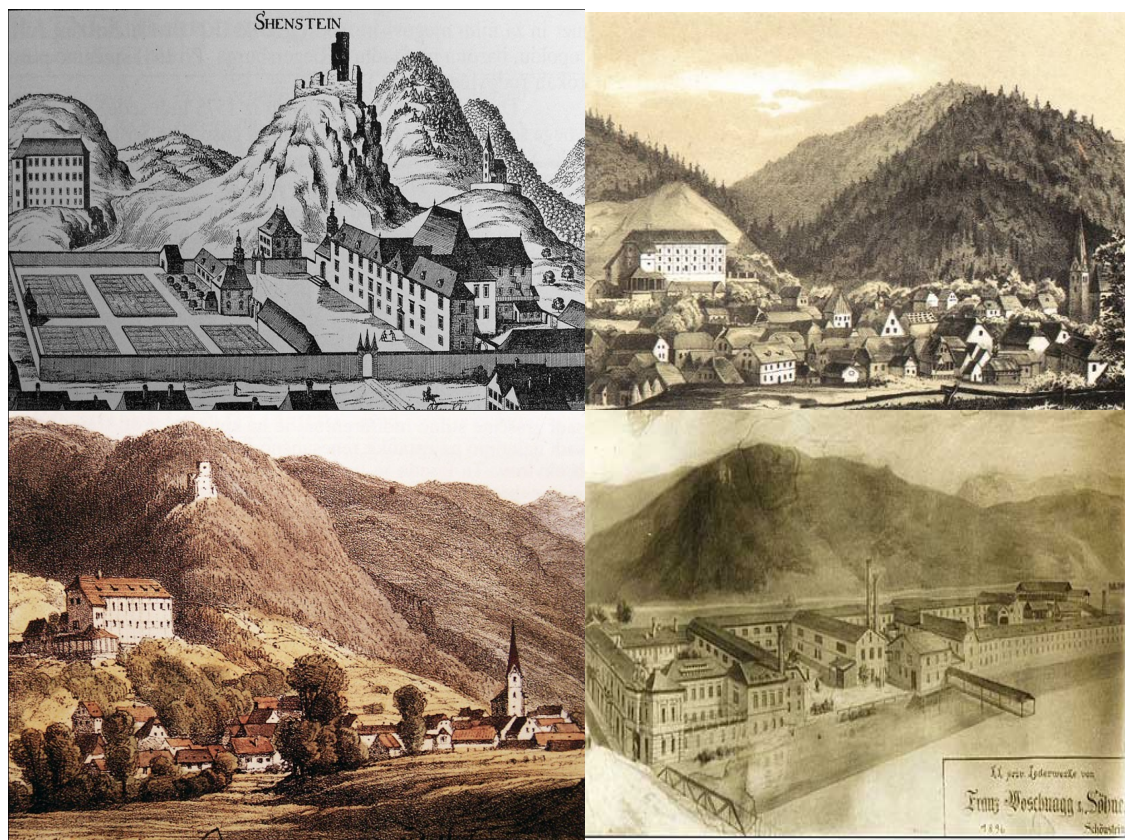
Povzpne se na Klanc (Klancur), nato se pot vije po razglednem in slikovitem slemenu, ki ločuje Lokovico od Šaleške doline. Razgled se tukaj odpira na vse strani. Na vzhodu so pred nami bližnji griči: Lilijski grič, Gradišče, Trnekov hrib, Ramšakov vrh in Radojč. Če od teh vzpetin s pogledom nadaljujemo od vzhoda proti severu, se nam pogled najprej ustavi na Paškem Kozjaku, ki ima iz zahodne smeri videz kamelje grbe, ki jo tvorita njegova zahodna vrhova Špik in Visoko. Za Kozjakom se odkriva Pohorje, ki se s svojimi vrhovi Črni vrh, Velika Kopa in Kremžarjev vrh vije v smeri vzhod-zahod. Naprej proti severu se tik nad Šaleško dolino vzpenjajo Lubela, Vodemla, Stropnica in Graška gora. Najbolj markantna gora na severni strani je Plešivec ali Uršlja gora, kakor ga domačini rajši poimenujejo. Predgorje v smeri Plešivca je poseljeno s hribovskimi kmetijami, ki tvorijo vasi Spodnji in Zgornji Razbor, Ravne, Zavodnje in Šentvid. Ko prehajamo s pogledom od severa proti zahodu se nad Topolšico dviga Lom, zahodneje je vas Bele Vode s Svetim Križem in v ozadju za Šoštanjčane najbolj šoštanjska gora, Smrekovec 1577m. Na zahodu so Golte z Boskovcem, kot najvišjim vrhom. Daleč v ozadju se v tej smeri odpirajo tudi vrhovi gornje Savinjske doline. Tako lahko ob dobri vidljivosti vidite Rogatec, Lepenatko in Menino, bolj proti jugu pa Dobrovlje. Južno razgledno stran tvorijo razen Gore Oljke in okoliških vzpetin še Zasavski hribi. Na slemenu je pri kmetiji Vrhovnik moč dobiti tudi drugi žig poti. Vrhovnik je stara in čvrsta kmetija, katere začetki segajo vse tja v srednji vek, saj se kmetija s tem imenom na tem mestu prvič omenja že v 15. stoletju.



Pogled na Pusti grad, Šoštanj ter okoliško hribovje z Ložniškega gričevja

6. O zgodovini Šoštanja

Pot se nato spusti mimo kmeta Križnika in ob Pleškem vrhu do starega šoštanskega gradu, ki mu danes domačini pravijo tudi Pusti grad. Grad dominira nad dolino že od 12. stoletja, takrat so grad zgradili in naselili plemiči iz Bavarske. Ime so mu dali po svojem bavarskem družinskem središču, gradu Schönstein. Takrat trga pod gradom še ni bilo. V kratkem pa se ta slika povsem spremeni. V zadnjih dveh letih gospodovanja grofov Vovbrških (1320-1322), ali pa verjetneje kmalu po prevzemu dela dediščine in z njim tudi gosposčine Šoštanj s strani gospodov Žovneških, kasnejših grofov Celjskih, je nastala na prostoru pod gradom trška naselbina. Bila je načrtno planirana z nalogo postati gospodarsko središče tega dela posesti in konkurenca že obstoječemu sosednjemu trgu Velenje, katerega lastniki so bili Žovneški konkurenti, gospodje Ptujski. Leta 1348 se tako prvič omenja (trški) šoštanski sodnik, leta 1355 pa v virih prvič naletimo na poimenovanje »marcht Schönstein«, trg Šoštanj. Pomembnejša prelomnica pa je 3. oktober 1436. Tega dne je namreč nastala najstarejša poznana listina z opisanimi šoštanskimi trškimi pravicami. Izdal jo je celjski grof Friderik. Šoštanj je imel vse pomembne pravice: od tedenskega sejma, do treh velikih sejmov, monopol nad solno trgovino, vinotoči itd., ki so jih imela v tem času tudi manjša mesta, kakršnih je bilo na naših tleh večina. Razlika v imenovanju trga, ne mesta je v pravici do uporabe mestnega obzidja, ki ga Šoštanj ni smel imeti. Izumrtje grofov Celjskih leta 1456, ki so bili glavni podporniki trga, je uspešen razvoj nasilno prekinilo.



Levo zgoraj: Vischerjeva topografija Šoštanja iz leta 1681; desno zgoraj: Kaiserjeva suita Šoštanja okoli leta 1850; levo spodaj: litografija C. Reicherta Šoštanj leta 1860; desno spodaj: Vošnjakova usnjarna na prehodu v 20. stoletje

V obdobju od konca srednjega veka pa vse do 19. stoletja je v Šoštanju čas tekkel brez večjih pretresov pa tudi brez večjega zagona. Mirna slika pa se spremeni z uvajanjem industrije v Šaleški dolini. Na tej poti je ena najpomembnejših letnic leto 1788, ko sta se v rokah ene družine – Vošnjakov (Woschnagg) – združili dve usnjarski delavnici. Dogodek, ki v svojem času ni pomenil nič posebnega, se je v zgodovinski perspektivi pokazal kot usodno dejanje, ki je zaznamovalo nadaljnje stoletje in pol. Vošnjakova usnjarna se je v drugi polovici 19. stoletja izredno hitro razvijala in širila ter se v relativno kratkem času uveljavila kot eden najpomembnejših usnjarskih obratov na območju Obdonavske monarhije. Najpomembnejša osebnost, ki ima nedvomno največje zasluge za to, da je Šoštanj leta 1911 dobil pravico imenovati se mesto, je bil Hans Woschnagg, ki je prevzel vodenje tovarne, postal trški župan in leta 1909 tudi deželni poslanec nemške stranke. Pod njegovim vodstvom je jeseni leta 1908 Šoštanj z uradnim dopisom zaprosil za podelitev mestnih pravic. To je pripeljalo do tega, da je 27. maja 1911 njegovo veličanstvo cesar Franc Jožef I. izdal razglas, s katerim je povzdignil trg Šoštanj v mesto in mu s tem podelil vse pravice, ki mestu pripadajo. Svečana razglasitev mestnih pravic je bila 28. junija istega leta. Tako je mesto živelo predvsem v ritmu usnjarne, po zatonu povpraševanja po usnju pa industrializacija ni mirovala, zgradila se je termoelektrarna, ki je postala danes največji šoštanjski zaščitni znak.



Pogled na Šoštanj z Šoštanjskega -Pustega gradu

7. Penk

Od gradu, ki je danes najstarejša še delno ohranjena stavba v zahodnem delu Šaleške doline, nas nato pot vodi pod Veniškim vrhom in v zahodni smeri do kmetije Pušnik, kjer obiskovalca čaka naslednji žig. Tukaj bivajo prijazni domačini, ki radi pokažejo tudi svojo zbirko domače obrti. Od Pušnika se pohodnik lahko odloči za strmejšo, a bližjo; ali položnejšo in daljšo nemarkirano varianto poti do soteske Penk. Slednja je priporočljivejša predvsem v zimskih mesecih ter v času med in takoj po padavinah. V soteski Penk je bil pred več kot dvesto leti rudnik svinca in cinka. Danes nas na obstoj tega rudnika spomni le še vedno vidni vhod v rudniški rov za domačijo Tomic. Čeprav v Penku ni več rudnika, sta na tem mestu še vedno vsaj dve zanimivosti na katere je vredno opozoriti. Prva je cerkev sv. Mihaela, ki je bila zgrajena leta 1974 kot nadomestilo za staro, zaradi ugrezanja doline podrto farno cerkev. Cerkev predstavlja eno redkih, čeprav nedosledno izvedenih modernih sakralnih stavb v Sloveniji. Poleg tega najdemo v njej tudi mnogo umetnin stare družmirske farne cerkve.



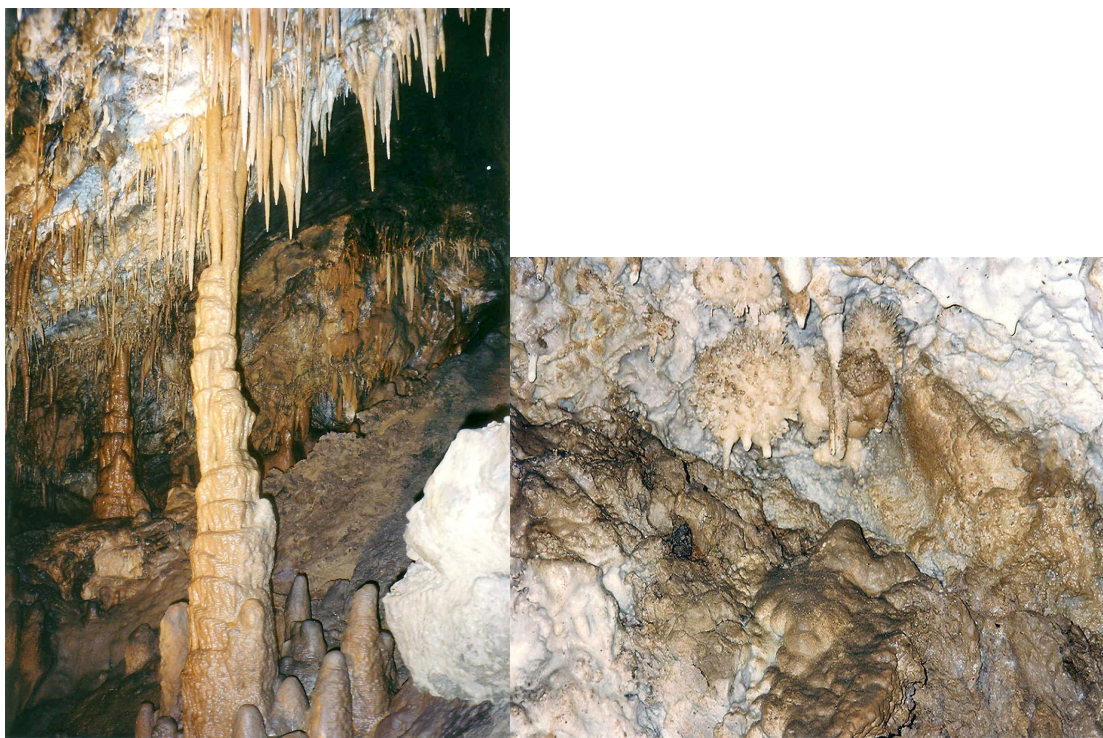
Cerkev sv. Mihaela



Smerokazi Trške poti

8. Rotovnikova jama

Druga znamenitost je nedvomno kraška jama pri domačiji Rotovnik. Čeprav je nekdanja turistična jama zdaj zaprta za javnost, se v njej skriva kar nekaj zakladov. Jama je bila naključno odkrita leta 1978 pri urejanju temeljev stanovanjske hiše. Leži na 336m nadmorske višine in se širi v hrib Skorno. Hrib sestavljajo pretežno karbonatne kamnine, pri katerih prevladujeta apnenec in dolomit, nekaj je tudi vulkanskih kamnin. Jama je bila urejena za turistični ogled v treh etapah, napeljana je bila tudi elektrika. Skupna dolžina urejenih rogov znaša 60m. Jamo sestavlja kapniški rov, ki se od vzpenja od vhoda iz kleti Rotovnikove hiše. Rov nato preide skozi skok v kapniško Aragonitno dvorano, ki se imenuje po največji posebnosti in zanimivosti te jame-Aragonitnih ježkih. Aragonit je oblika kalcijevega karbonata (CaCO_3), katerega kristal se je stebričasto razvil v smeri vertikalne osi, ki se končuje s piramido ali v tem primeru ošiljeno. Tak redek mineral v igličasti obliki lahko najdemo le še v dveh jamah v Sloveniji in sicer v Ravenski jami nad Cerknim in v Kamniški jami. Po Aragonitni dvorani se rov nadaljuje še nekaj metrov in se konča v ozki neprehodni pasaji, skozi katero je čutiti rahel prepih, kateri nakazuje na nadaljevanje jame. V celoti je jama bogata z jamskim okrasjem (stalaktiti, stalagmiti) in je dober primer speleološke ali kraške učilnice. V njej je bil odkrit celo endemični jamski hrošč vrste *Anoftalpus Rotovnici*. Jama je svoja vrata javnosti zaprla kmalu po smrti Jurija Rotovnika, kateri je skrbel za vso infrastrukturo pred jamo in v njej, bil je tudi dober promotor in vodič. Ker družina ni bila zmožna naslediti njegovega dela, s strani lokalne turistične skupnosti pa ni bilo posluha, da bi pomagala, je bil edini izhod pomoč države. Ker je jama specifični primer v Sloveniji, kjer je vhod skozi stanovanjsko hišo, se je zapletlo tudi z državo. Zakon o varstvu podzemnih jam pravi, da so jame naravna vrednota za javno dobro v lasti države. Tako je tudi z jamsko infrastrukturo, ki pa pri tem primeru poteka po zasebnem zemljišču. Zaradi spora, ker je država želela poddržaviti to zemljišče, bo jama do nadaljnjega zaprta, dokler se ne najde rešitev. Pri Rotovnikih dobimo tretji žig na naši poti.



Slika levo: kapniško okrasje glavne Aragonitne dvorane; slika desno: Aragonitni ježki

9. Vila Široko

Za tem pelje pot skozi novodobno naselje Pohrastnik, ki je dobilo svoje ime po veliki kmetiji tega imena. Nato pa čez potok Toplico in skozi naselje Metleče in gozd Široko do vile Široko, ki sta jo zgradila Herbert in Malvina Woschnagg, člana šoštanjske usnjarske družine v 30-tih letih 20-tega stoletja. Predstavlja enega redkih in zato še toliko vrednejših primerkov primestne vile. Dodatno vrednost pa ji daje poznogotski relief sv. Florijana, ki je vzidan v zunanji steni. Okolico vile zaznamuje izredna parkovna ureditev, ki se vsakemu obiskovalcu močno vtisne v spomin. Zasnova parka se od začetkov do danes ni dosti spremenila, le drevnina je v tem času zrasla in pridobila na lepoti. Preko leta se v parku prepletajo različni odtenki zelene barve. Jeseni se zeleni pridruži karminasto rdeča, saj se takrat obarva divja trta, ki prerašča fasado vile. Danes je v vili prijetna restavracija, v prihodnje pa v njej nameravajo urediti hotel.



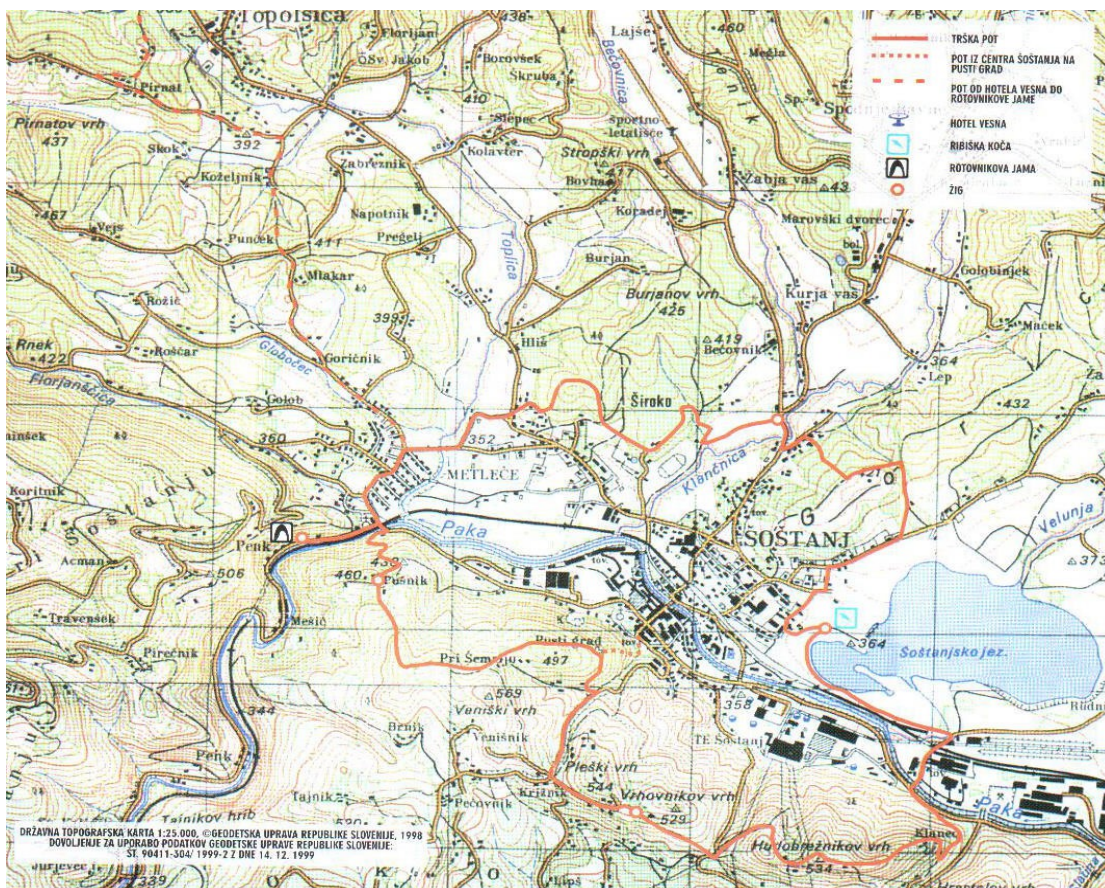
Vila Široko

10. Pa se krog zaključi

Za vilo čaka pohodnika le še zložen spust proti dolinici, ki jo je oblikoval potok Bečovnica, kjer je na severni strani poti, pri kmetu Falentu tudi zadnji žig poti. Sledi vzpon preko planotastega hriba Goric, od koder se ponuja lep pogled na degradirano območje tega dela Šaleške doline. Ob križu se lahko spomnimo vseh ubitih po drugi svetovni vojni. Nato sledi spust nazaj do ribiške koč, kjer se je trška pot tudi začela.

Krožno pot lahko izkoristimo za malo daljši ali več krajših sprehodov. Za celotno pot boste potrebovali 4 ure. Za posamezne odseke pa

- od Ribiške koč do Vrhovnika 1 uro in 15 min
- od Vrhovnika do Pušnika 1 uro in 10 minut
- od Pušnika do Rotovnikove jame 20 min
- od Rotovnikove jame do Falenta 45 min
- za zadnji del do Ribiške koč 30 min.



Zemljevid Trške poti

11. Zaključek

Po obisku Trške poti dobi človek občutek, da je pot bolj malo povezana z naravo. Na to vpliva predvsem pogled na termoelektrarno in degradirano območje premogovnika. Vendar, kaj je sploh narava. Je to samo divjina? Vse bolj se v današnjem času uveljavlja spoznanje, da narava ni samo čista divjina ali pa nekaj, kar ne sodi v industrijska naselja. Naravo moramo ohranjati in jo vabiti tudi v okolja, ki so na videz degradirana in urbanizirana. Tako je lahko tudi sredi mesta ali industrijske cone mokrišče, majhen gozd, sonaraven travnik...Človek je s svojimi potrebami tukaj izredno izkoristil naravo, vendar narava še vedno ostaja živa ter zna nazaj presenetiti. Ta presenečenja nas spremljajo tudi na tej poti, le ozreti se moramo okrog sebe ter jih poiskati. Širni mešani gozdovi, kateri skrbijo, da ni zrak še bolj onesnažen, so lep primer. Bitja, katera naseljujejo novonastala območja ob jezerih, skrbijo, da biotska pestrost v dolini ne zamre. Ravno Šaleška jezera so lep primer, kako narava deluje na industrijskem območju. Postala bodo zaklad, katerega smo ustvarili, vendar za ostalo bo poskrbela samo narava. Ni to čudovito? Da je tukaj prisoten tudi kras, o tem zgovorno priča Rotovnikova jama. Poleg naravnih je na poti tudi veliko kulturnih znamenitosti, katere so pustile vtis o dogajanju skozi zgodovino na tem območju. Pot je tako ali drugače izredno zanimiva, je nekaj posebnega med našimi obhodnicami. Ker še ni tako znana, upam, da bo s to seminarsko nalogo bolj približana širšemu krogu planincev in dobra vzpodbuda za obisk naših koncev.



Da se ne izgubimo...

13. Viri in literatura

- Franc Hribernik: Mesto Šoštanj-zgodovinski opis, občina Šoštanj 1998
- Miran Aplinc: Vošnjaki industrialci iz Šoštanja, zavod za kulturo Šoštanj 2005
- Hrib Skorno, raziskovalna naloga Šaleškega jamarskega kluba Podlasica 1987
- Vpliv termoelektrarne Šoštanj na ekonomske, okoljske in socialne dejavnike, seminarska naloga Kristine Šavc 2009
- Zloženska Trška pot okoli Šoštanja, Planinsko društvo Šoštanj 2000
- Zloženska Rotovnikova jama, Jurij Rotovnik 1990
- Spletna stran občine Šoštanj: www.sostanj.si
- Spletna stran PD Šoštanj: www.pd-sostanj.si
- Spletna stran termoelektrarne Šoštanj: www.te-sostanj.si
- Spletna stran mestne občine Velenje: www.velenje.si

